

YTTRANDE
KN2025/01284

Till Klimat- och näringsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till:
lotta.lewin-pihlblad@regeringskansliet.se.

Yttrande avseende Remiss av SOU 2025:68 Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap

Inledning

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) och Teknikföretagen lämnar här våra gemensamma synpunkter på SOU 2025:68 *Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap*.

SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. SOFF har idag ca 350 medlemsföretag som har verksamhet inom bland annat försvar, samhällssäkerhet och cybersäkerhet.

Teknikföretagen är arbetsgivar- och branschorganisation för Sveriges teknikindustri och vi representerar drygt 4 500 medlemsföretag. Tillsammans står våra medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Gemensamt för våra medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att försäljning sker i global konkurrens, samtidigt som de löser många av vår tids utmaningar skapar de tillväxt och välbefinnande i Sverige. Teknikföretagens uppgift är att stärka våra medlemmars konkurrenskraft och driva den hållbara utvecklingen framåt. Tillsammans med företag över hela landet formar vi teknikbranschens framtid – för vi är tekniksverige.

Inledningsvis vill vi lyfta fram de grundläggande principer som vårt remissvar utgår ifrån:

- **Staten och det offentliga har det entydiga ansvaret** för rikets försvar, därmed också ansvar för att hantera tillkommande kostnader i de fall beredskap medför kostnader eller kapitalbindning. Grunden för samhällets säkerhet är den robusthet, flexibilitet och motståndskraft som byggs in i samhällets ordinarie förmåga.
- **Företag är skyldiga att följa affärsjuridisk lagstiftning och är primärt ansvariga inför sina ägare.** Det innebär att de måste ta hänsyn till kommersiella villkor och risker, som exempelvis kundernas krav på att företagen också tar hänsyn till externa effekter i form av ökad sårbarhet hos andra aktörer som berörs av företagets verksamhet.
- **Samverkan formas av arbetssätt** eller former och kombinationer av olika arbetssätt. De bygger idag i princip på frivillighet mellan en offentlig och en privat aktör eller fler organisationer. Samverkan kan vara juridiskt bindande genom avtal. Enligt SOFF och

Teknikföretagen är det inte lämpligt att försöka tvinga fram samverkan genom lagstiftning, då effektiv samverkan förutsätter ömsesidig vilja, förtroende och gemensamma mål.

Synpunkter på förslagen

Generella synpunkter

Nationellt perspektiv

Utredningen har i sina förslag primärt ett nationellt perspektiv. Om man ser till företagens perspektiv är det i många fall internationellt, såväl sett till ägarstrukturen i vissa företag som till värdekedjornas struktur. Ett nationellt perspektiv riskerar att missa aspekter kring sårbarhet i försörjningskedjor, konkurrens och internationella åtaganden. Sverige är dessutom en del av försvarsalliansen Nato, vilket ytterligare förstärker vikten av ett bredare internationellt perspektiv.

Försvarsföretag saknar beredskapssektor

Teknikföretagen och SOFF anser att det är problematiskt att försörjningen av den militära förmågan i dag saknar beredskapssektor och därmed försvarsföretagen en utpekad ansvarig myndighet. Försvarsföretagen är avgörande för totalförsvarets förmåga och verkar under särskilda krav som skiljer sig från övriga näringslivet, exempelvis genom hantering av skyddsvärd information, robusthet och skydd mot antagonistiska angrepp, samt upprätthållande av import och export av avancerade insatsvaror och produkter under kris, höjd beredskap och ytterst krig. Försvarsmarknadens logik skiljer sig dessutom, vilket påverkar företagens affärsstrategi och därmed hur de kan bidra till försvaret, och endast ca 20% av försvarsföretagen har det militära försvaret som sin största kund (och stor del av dessa utländska försvarsmakter). Trots detta står försvarsföretagen utanför den samlade strukturen för totalförvarsplanering, vilket riskerar att skapa glapp i samordning och prioritering vid kris och höjd beredskap.

En placering i sektorn *"industri, byggande och handel"* är inte ändamålsenlig. Det är samtidigt avgörande att företag med både civil och militär verksamhet hanteras inom samma beredskapssystem – för att undvika att de möts av dubbla strukturer, motstridiga prioriteringar och otydliga ansvarsförhållanden. Det behövs en sammanhållen hantering där analyser, planering och åtgärder utgår från helheten i företagens verksamhet men med säkerställande av det som är mest kritiskt för den militära förmågan. För att uppnå detta bör det snarast inrättas en särskild beredskapssektor för försörjningen till den militära förmågan, med Försvarsmakten som ansvarig myndighet.

Frivillighet och avtal är rätt väg framåt

Vi motsätter oss tvingande lagstiftning. Vi anser att frivillighet, i kombination med tydliga avtal, är en mer ändamålsenlig väg för att definiera företagens ansvar. En tvingande reglering riskerar att underminera tilliten mellan aktörer och därmed försvåra samverkan inom det frivilliga systemet.

Det är också viktigt att beakta att varor och tjänster idag flödar i en internationell och gränsöverskridande kontext, till skillnad från tidigare. Alla former av förfogande bör därför undvikas, då de riskerar att hämma etablerings- och investeringsviljan samt äventyra andra samhällsaktörers och grannländers försörjning.

Identifiering av samhällsviktiga varor och tjänster

Utredningen betonar att beredskapsmyndigheter ska identifiera samhällsviktig verksamhet inom sitt ansvarsområde. SOFF och Teknikföretagen vill påtala att detta kräver en tydligare och mer enhetlig begreppsanvändning. I dagsläget finns flera olika definitioner som inte är samordnade, vilket skapar osäkerhet och försvårar beredskapsarbetet. Det behövs ett helhetsgrepp för att harmonisera definitioner och kategorier, med hänsyn till komplexa beroenden. Det uppstår annars en risk att listor över varor eller områden missar viktiga perspektiv och snabbt blir inaktuella.

Utformning av försörjningsanalyser

Utredningen bedömer att försörjningsanalyser är en grundförutsättning för robust försörjningsberedskap. Organisationer uppmanas att proaktivt se över vad som kan göras internt. SOFF och Teknikföretagen instämmer i detta, men vi vill understryka vikten av samarbete med företagen kring metod och informationsinsamling. Detta då företagen har god kännedom om sin förmåga och dagligen hanterar komplexa värdekedjor. I det praktiska arbetet med försörjningsberedskap hamnar ofta produkter i fokus, vilket riskerar att skymma betydelsen av tjänster och förmågor. För att uppnå en ändamålsenlig beredskap är det avgörande att även dessa perspektiv beaktas fullt ut. I stället för att uppmana företag att själva göra försörjningsanalyser, bör fokus ligga på att företag genomför kontinuitetshantering med beaktande av frestida kriser som det försämrade omvärldsläget kan medföra samt för höjd beredskap och krig. Vidare bör de nämnda försörjningsanalyserna genomföras gemensamt av ansvariga myndigheter med stöd av företagen.

Kapitel 3 Nya samverkansformer mellan företag och offentliga aktörer

Allmän hänsyn till försörjningsberedskap

Utredningens bedömning är att huvuddelen av de avtal som tecknas för att säkra försörjningen av varor och tjänster vid frestida kris, höjd beredskap och ytterst krig även fortsättningsvis kommer att ske genom tillämpning av ordinarie upphandlingslagstiftning.

SOFF och Teknikföretagen instämmer i utredningens bedömning, men vill peka på vikten av att upphandlande aktörer får mer stöd och hjälp av aktörer, som exempelvis Upphandlingsmyndigheten, för att klara av att göra bedömningar och utveckla praxis som inte äventyrar konkurrensen inom ramen för upphandlingen. Upphandling och kravställning är komplext liksom hela processen kring uppföljning av avtal. Enhetlighet och erfarenhetsåterföring är viktigt.

Utredningen föreslår att offentliga aktörer alltid ska överväga försörjningsberedskapsaspekter i samverkan och avtal med företag om upphandlingens art motiverar detta. Utredningen föreslår därför att upphandlingslagarna ska kompletteras med ett nytt beaktandekrav om försörjningsberedskapshänsyn genom att det införs ett tillägg till befintliga beaktandekrav om försörjningsberedskap i respektive upphandlingslag.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar att offentliga aktörer alltid ska överväga försörjningsberedskapsaspekter i samverkan och avtal om upphandlingens art motiverar detta.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar att försörjningsberedskap införs som beaktandekrav i upphandlingslagarna.

SOFF och Teknikföretagen vill betona att upphandling endast fungerar om staten och offentliga aktörer *vet* vad som är relevant att krävställa. I dagsläget saknas ofta denna kunskap, vilket leder till att försörjningsberedskap reduceras till förenklade lösningar som lagernivåer eller kataloginköp. För att uppnå en mer träffsäker och effektiv kravställning krävs en djupare förståelse för vilka funktioner och resurser som är samhällskritiska, en förståelse som inte kan byggas ensidigt inom det offentliga. Här spelar därför frivillig privat-offentlig samverkan en avgörande roll. Genom kontinuerlig dialog, gemensamma övningar och erfarenhetsutbyte mellan offentliga aktörer och företag kan förtroende byggas och insikter delas. Detta skapar förutsättningar för att både företag och offentliga aktörer kan identifiera behov, risker och lösningar som annars inte skulle komma fram. Vi anser att staten utan denna samverkan saknar tillgång till den kunskap och information som krävs för att kunna krävställa och avtala på ett sätt som stärker försörjningsberedskapen.

För att upphandlande aktörer ska kunna omsätta denna kunskap i praktiken krävs också stöd från expertmyndigheter, såsom Upphandlingsmyndigheten, för att utveckla praxis som främjar sund konkurrens och långsiktig motståndskraft.

Ett nytt system för försörjningsberedskapsavtal (F-avtal)

Utredningen föreslår ett system för försörjningsberedskapsavtal, F-avtal, att tillämpas för sådana avtal som inte omfattas av ordinarie upphandlingsregler eller som inte omfattas av EU-rätten.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget om ett nytt system för F-avtal och ser det som ett viktigt steg för att stärka försörjningsberedskapen. Vi anser att utredningens förslag i detta avseende torde skapa goda möjligheter att utveckla samverkan mellan myndigheter och företag på ett mer strukturerat och långsiktigt sätt.

Samtidigt kommer utredningens förslag att ställa krav på att myndigheternas arbetssätt förändras. Det handlar om att gå från traditionella inköpsrutiner till ett mer aktivt och långsiktigt samarbete med näringslivet. Utredningen konstaterar att samverkan med företagen bör inledas tidigt och bör omfatta mer än enbart inköp och beredskapslagring. SOFF och Teknikföretagen vill påtala vikten av att F-avtalen medför och innehåller en kontinuerlig dialog som bygger förtroende och förståelse för företagens förutsättningar.

Även om SOFF och Teknikföretagen är positiva till förslaget om F-avtal vill vi understryka att en ökad användning av undantag för nationell säkerhet i upphandlingar kan innebära betydande risker för både företag och staten. Även om undantagen har sin juridiska grund i artikel 346 i EUF-fördraget, som tillåter åtgärder för att skydda medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen, har EU-domstolen fastslagit att bestämmelsen ska tolkas restriktivt och inte kan åberopas generellt. Om undantag används för ofta riskerar det att urholka principerna om konkurrens, transparens och proportionalitet i upphandlingsrätten. Det kan, om verktyget används brett och över lång tid, leda till högre kostnader, minskad innovationskraft och begränsad marknadstillgång, särskilt för mindre företag. Vidare skapar ett brett åberopande av säkerhetsundantag osäkerhet för företag om spelreglerna på marknaden, vilket kan hämma investeringar och långsiktig planering. Därför är det

viktigt att tillämpningen av undantagen är tydligt motiverad, proportionerlig och avgränsad till fall där det finns ett verkligt och specifikt säkerhetsintresse.

För att ett system för F-avtal ska vara fungera ser vi att följande aspekter måste beaktas och tydliggöras:

Ekonomiska incitament

F-avtal ska enligt utredningen bygga på frivillighet, med skälig ersättning vid intrång. Det är en rimlig princip. Försörjningsberedskap innebär kostnader och risker för företagen, varför tydliga och förutsägbara ersättningsmodeller som skapar reella incitament för företags deltagande krävs. Ersättningsnivåerna måste vara transparenta, förutsägbara och rättvisa. För låg ersättning till företag underminerar företagens konkurrenskraft, medan alltför generösa villkor kan snedvrída konkurrensen.

Privat-offentlig samverkan förutsätter ömsesidigt förtroende. Enskilda företag måste uppleva att deras risker hanteras seriöst och att ersättningen speglar deras faktiska kostnader. Detta gäller även indirekta kostnader, såsom avbrutna samarbeten eller höjda försäkringspremier etc. Utredningens hänvisning till "skälig ersättning" är dock vag. Det är oklart vad som avses och vem som avgör detta. Utredningen redogör visserligen för vad som enligt EU-rätten inte är tillåtet, exempelvis överkompensation som kan utgöra otillåtet statsstöd, men den förklarar inte vad som faktiskt *kan* anses vara skälig ersättning. En konkret definition och metod för beräkning saknas

Konkurrenskraftiga företag med verksamhet i Sverige är avgörande för totalförsvaret. Därför måste ersättningsmodellerna utformas så att de stärker, inte försvagar, företagens vilja och förmåga att delta.

Skydd för företagens risker

Vår bedömning är att F-avtal kan komma att medföra affärsmässiga risker för företagen, såsom ökade försäkringskostnader, exportrestriktioner och svårigheter att prioritera mellan kunder.

Utredningen varnar för "långtgående övervältrande av risk" och "omotiverat kravställande" gentemot enskilda företag. Samtidigt saknas en tydlig beskrivning av vad dessa begrepp innebär i praktiken och förslag på hur riskerna de medför ska hanteras. SOFF och Teknikföretagen anser att det, för att skapa förtroende och långsiktig samverkan, krävs att företagens risker hanteras strukturerat och med affärsmässig förståelse. Vidare bör ett fungerande system för krigsförsäkringar skapas, liksom tydliga principer för hur kostnader och åtaganden fördelas mellan parterna. Villkoren i F-avtalen behöver också vara balanserade och utformade så att de stödjer företagens förutsättningar att bidra till försörjningsberedskapen, inte försvårar dem. SOFF och Teknikföretagen vill här peka på risken, om företagens risker inte hanteras på ett tydligt och genomarbetat sätt inom ramen för F-avtal, att enskilda företags affärsrelationer, investeringsvilja och internationella konkurrenskraft påverkas negativt.

Tydlig avtalspart

Enligt utredningens förslag ska flera myndigheter ha möjlighet att teckna F-avtal. SOFF och Teknikföretagen instämmer inte i utredningens förslag utan anser att detta kommer innebära risk

för otydlighet, särskilt om olika myndigheter närmar sig samma företag med olika krav, villkor och förväntningar. Även om F-avtalens innehåll och detaljutformning naturligtvis kommer att skilja sig åt beroende på verksamhet och bransch, kan betydande skillnader i utformning och grundläggande villkor skapa osäkerhet för företagen och försvåra deras möjligheter att agera konsekvent.

Områden och löptider i F-avtal

Utredningen listar exempel på områden som kan ingå i F-avtal. SOFF och Teknikföretagen instämmer i att dessa exempel är relevanta, men betonar att den information som företag förväntas dela med myndigheter måste vara rimligt avgränsad och inte alltför detaljerad.

Vidare föreslår utredningen att löptiden för F-avtal ska bedömas från fall till fall. SOFF och Teknikföretagen förordar att löptiden bör vara lång, eftersom det handlar om att bygga förmåga över tid. Kortare löptider är, mot bakgrund av F-avtalens syfte, inte ändamålsenligt, riskerar att leda till kortsiktiga investeringar samt minskad stabilitet i samverkan.

I detta arbete kan Upphandlingsmyndigheten spela en viktig roll. Vi ser ett behov av att myndigheten får ett utökat ansvar och uppdrag jämfört med idag, särskilt vad gäller stöd till sektorsmyndigheter och företag i utformningen och uppföljningen av F-avtal.

Sekretess

Utredningen understryker att spridning av företagsinformation till konkurrenter, marknaden eller främmande makt kan medföra allvarliga konsekvenser för både enskilda företag och totalförsvaret. Mot denna bakgrund föreslås att F-avtalen ska omfattas av sekretess.

SOFF och Teknikföretagen delar denna bedömning. Vi vill dock också lyfta vikten av att även informationshanteringen inom offentlig sektor uppmärksammas. Det föreligger en risk att företagsinformation sprids inom det offentliga, för andra ändamål än den ursprungligen inhämtats för, vilket är problematiskt. Vi anser att det är stor vikt att det tydligt framgår att sådan vidareanvändning är oacceptabel. Staten behöver därför tillse att det finns effektiva skyddsmekanismer för att förhindra detta. Vi anser att sådana skyddsmekanismer bör avse såväl information som delas inom ramen för F-avtal som den löpande kommunikationen mellan företag och myndigheter.

Teknikföretagen och SOFF anser vidare att utredningen är oklar kring statens sekretess avseende information som inhämtas från företag successivt över tid, samt hur staten bör hantera offentlighetsprincipen vid begäran om utlämnande av sådan information. I detta avseende är särskilt viktigt att betona att det, vid begäran om utlämning av information enligt offentlighetsprincipen, är staten, som gör bedömningen av vad som är affärskänsligt samt att detta i sig utgör en potentiell risk för det enskilda företaget. Felaktiga eller bristfälliga bedömningar kan leda till att företagshemlig information röjs, vilket kan få allvarliga konsekvenser för berörda företag.

För att sekretesskyddet ska vara verkningsfullt och motsvara enskilda företags behov i praktiken krävs tydliga regler för hur sådan information ska hanteras, tydlig ansvarsfördelningen samt tydlighet avseende hur sekretessbedömningar ska genomföras. För att säkerställa företagens förtroende för F-avtalen och möjliggöra en säker samverkan mellan företag och staten inom ramen

för totalförsvaret, måste sekretessreglerna omfatta både extern och intern informationshantering, med tydlighet avseende statens tillämpningar och inomstatliga ansvarsförhållanden.

F-avtal i förhållande till annan lagstiftning

Förenligheten med EU-rätten har analyserats ingående i utredningen, särskilt i relation till artikel 346 i EUF-fördraget och statsstödsreglerna. Teknikföretagen och SOFF saknar dock en motsvarande genomgång av hur F-avtalen förhåller sig till annan lagstiftning, som styr företags verksamhet, såsom aktiebolagslagen, insiderlagstiftningen, arbetsmiljölageftningen och konkurrensrätten etc. En sådan analys skulle bidra till att klargöra hur F-avtal praktiskt kan tillämpas i olika branscher och verksamheter, och hur de samspelar med företagens befintliga rättsliga skyldigheter.

Prioritering

SOFF och Teknikföretagen vill även uppmärksamma den komplexa frågan om prioritering vid bristsituationer. Utredningen konstaterar att F-avtal är civilrättsliga och att myndigheter saknar andra rättsmedel än civilrättsliga påföljder om ett företag väljer att prioritera andra kunder framför sina åtaganden enligt F-avtalet. Detta är problematiskt för staten i situationer i formell fred där försörjningsintresset är akut. Samtidigt gäller att om ett företag fullgör sitt F-avtal, men därmed bryter mot gällande kommersiella avtal ingångna med andra kunder än svenska staten, riskerar företaget att drabbas av skadeståndsanspråk eller andra påföljder. Utredningen nämner möjligheten till friskrivning i övriga avtal, men konstaterar att detta är svårt att tillämpa i praktiken eftersom F-avtal föreslås omfattas av sekretess. Företaget kan alltså inte öppet hänvisa till att det har ett F-avtal som påverkar leveransförmågan vid tecknade av avtal med annan part än svenska staten.

Utredningen lyfter att ett myndighetsåläggande gentemot enskilda företag kan utgöra en så kallad *prima facie* force majeure-händelse, vilket innebär att företaget vid första anblick kan anses befriat från ansvar gentemot tredje part. Detta är dock inte rättsligt entydigt och beror på hur force majeure är definierat i det enskilda avtalet. Företag som tecknat F-avtal med svenska staten enligt utredningens förslag riskerar därmed att hamna i en rättslig gråzon. Denna rättsliga gråzon medför att de kan tvingas välja mellan att fullgöra sitt F-avtal eller undvika avtalsbrott gentemot andra kunder.

SOFF och Teknikföretagen efterfrågar tydlighet från staten och vill se att staten adresserar prioriteringsfrågan i både avtalsstruktur och ersättningsmodell och klargör hur enskilda företags åtaganden gentemot svenska staten inom ramen för F-avtal ska hanteras i relation till företagens övriga avtalsförpliktelser på sådant sätt att det enskilda företagets åtaganden gentemot andra kunder och intressenter hanteras på ett ändamålsenligt sätt.

Samordning och MSB:s roll

Utredningen föreslår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får nya uppgifter kopplade till F-avtal, däribland ansvar för att föra ett register över dessa avtal. SOFF och Teknikföretagen ser positivt på att MSB får en tydlig sammanhållande roll i detta avseende. Samtidigt vill vi understryka att informationen i ett sådant register kan vara känslig, både ur ett säkerhetsperspektiv och med hänsyn till företagens konkurrenskraft. Se tidigare avsnitt för resonemang kring sekretess och informationshantering.

Vad gäller utredningens förslag avseende MSB:s rätt att meddela föreskrifter till andra statliga myndigheter, ser vi ett värde i att staten eftersträvar samstämmighet i planeringsprocesser mellan beredskapssektorer. Samtidigt bör sådana föreskrifter vara övergripande och inte alltför detaljerade, eftersom varje beredskapssektor har sin egen karaktär och måste kunna anpassa arbetet efter rådande marknads- och branschförhållanden.

Ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap

Utredningen föreslår att regeringen tillsätter en ny utredning för att ta fram juridiska förutsättningar och innehåll i en försörjningsberedskapslag. Enligt utredningen ska lagen bland annat möjliggöra att offentliga aktörer kan ålägga företag att vidta åtgärder för att främja försörjningsberedskapen vid fredstida kris, höjd beredskap och krig. Lagen föreslås även reglera frågor som ersättning, uppgiftsskyldighet, sekretess, tillsyn och sanktioner.

Utredningen gör bedömningen att förekomsten av tvångslagstiftning inom andra delar av beredskapslagstiftningen motiverar att liknande möjligheter införs för att kunna föreskriva skyldigheter för företag. SOFF och Teknikföretagen menar att detta är en missvisande jämförelse och anser att utredningen därför landar i en felaktig slutsats när det gäller behovet av lagstiftning. SOFF och Teknikföretagen vill här påminna om att den gällande lagstiftning som utredningen hänvisar till är utformad för höjd beredskap och krig, inte fredstida kriser. Utredningen gör också bedömningen att frivillighet riskerar att urholka allmänhetens och företagens uppfattning om frågans allvar, och att detta motiverar behovet av lagstiftning för att skapa tillräckliga incitament. Vi delar inte denna uppfattning. Tvångslagstiftning riskerar snarare att underminera förtroendet och därmed försvaga den samverkan som är avgörande för långsiktig försörjningsberedskap. SOFF och Teknikföretagen är negativa till att införa en sådan tvångslagstiftning som utredningen föreslår. Vi anser att samverkan mellan myndigheter och företag istället bör bygga på frivillighet och avtal. Att genom lag tvinga företag att vidta åtgärder, som kan stå i konflikt med befintliga avtal, affärsstrategier eller ägarvilja, är inte en lämplig väg. Det skulle riskera att hämma den samverkan som är avgörande för att bygga förtroende och långsiktig försörjningsberedskap.

Det är svårt att förena utredningens beskrivning av F-avtalssystemet, som ett frivilligt samverkansverktyg, med förslaget om en lag som ger myndigheter möjlighet att ålägga företag att agera. Även om utredningen anför att den föreslagna lagen endast ska användas restriktivt och först när frivilliga överenskommelser inte räcker till, uppstår en principiell oklarhet kring hur frivilligheten ska förstås. Om F-avtalen i praktiken förutsätter att lagstiftning finns som stöd, riskerar det att urholka förtroendet för att samverkan sker på företagens egna initiativ. Samtidigt noterar vi att utredningen uttryckligen kopplar behovet av lagstiftning till möjligheten att realisera ett fungerande F-avtalssystem. Det är en allvarlig signal. Utredningen menar därmed att en lag behövs för att ge F-avtalen rättslig förankring, säkerställa förenlighet med EU-rätten och undvika att varje enskilt avtal måste genomgå en omfattande juridisk analys.

SOFF och Teknikföretagen ser därför oro på detta resonemang. Om lagstiftning, enligt utredningen, utgör en förutsättning för att F-avtalssystemet ska kunna införas, behöver detta klargöras tydligt. I nuläget är utredningens slutsatser inte entydiga, och det saknas en konkret beskrivning av hur utredningen anser att lagstiftningen förhåller sig till frivilliga avtal. Vi anser således att det är

oklart, med bakgrund av resonemanget ovan, huruvida F-avtal kan ingås och tillämpas utan att en lag är på plats. Detta riskerar att skapa osäkerhet för både myndigheter och företag i det pågående samverkansarbetet här och nu. Därmed riskerar ett system som är tänkt att bygga på samverkan och förtroende att försenas eller försvåras på grund av otydligheter kring om samverkan ska bygga på tvång eller inte. Vi vill därför understryka vikten av att regeringen tydliggör om och i vilken mån lagstiftning är en förutsättning för att F-avtalssystemet ska kunna införas. Om så är fallet, behöver processen för att ta fram lagstiftningen vara transparent, inkluderande och förankrad i, och utgå från, näringslivets förutsättningar. Samtidigt bör det säkerställas att frivillig samverkan fortsatt är möjlig och att lagstiftningen inte blir ett hinder för företag som vill bidra till försörjningsberedskapen.

SOFF och Teknikföretagen förespråkar att frivillig samverkan fortsatt ska vara grunden för att stärka försörjningsberedskapen. Tvingande lagstiftning riskerar att minska tilliten, hämma investeringar och i slutänden försvaga försörjningsberedskapen. För att skapa långsiktig beredskap krävs förtroende, tydlighet och förståelse för företagens villkor.

Kapitel 4 En modern byggnads- och reparationsberedskap

Utredningen föreslår att en modern byggnads- och reparationsberedskap ska skapas. Utredningen pekar på att varje aktör som ansvarar för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet eller verksamhet för totalförsvaret även ansvarar för att det finns en byggnads- och reparationsberedskap.

SOFF och Teknikföretagen har många medlemmar som bedriver verksamhet som är viktig för totalförsvaret. Vi vill understryka att industriföretagens bygg- och reparationsresurser till del utgörs av företagens egna resurser, men också till stor del av underleverantörer. De senare är i många fall specialiserade underleverantörer som inte heller alltid finns i Sverige. Bland våra medlemmar återfinns också företag som tillverkar verktyg och fordon som är helt avgörande för byggnads- och reparationsberedskapen. Detta måste beaktas då frågan om industrins behövliga kompetenser och förmågor hanteras i utvecklandet av den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för den nationella byggnads- och reparationsberedskapen. Samverkan med branschorganisationer och företag blir avgörande i utvecklingen av byggnads- och reparationsberedskapen. SOFF och Teknikföretagen vill betona att en bygg- och reparationsberedskap måste planeras utifrån hela samhällets behov, även näringslivets behov, vilket annars hindrar en effektiv hantering av störningar.

Ansvarsprincipen

Utredningens utgångspunkt är att en ny byggnads- och reparationsberedskap så långt möjligt ska bygga på strukturer och processer som redan används inom det civila försvaret och krisberedskapen.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar detta förslag eftersom detta skapar tydliga planeringsförutsättningar för de berörda aktörerna. Det är dock av vikt att näringslivets aktörer inkluderas i planeringen och även samövar.

Byggnads- och reparationsberedskapskansli

Teknikföretagen

Box 5510
SE-114 85 Stockholm
Telefon: 08-782 08 00
www.teknikforetagen.se

Säkerhets- och försvarsföretagen
SOFF
Box 5510
SE-114 85 Stockholm
Telefon: 08-782 08 50
www soff.se

Utredningen menar att det krävs en särskild satsning från statens sida för att en byggnads- och reparationsberedskap ska finnas på plats inom högst fem år. Detta för att möjliggöra både tillräckliga resurser och en effektiv organisering av det förutsättningsskapande arbetet. Beredskapsmyndigheterna behöver därför tillföras tillräckliga resurser och dessutom stödjas av ett kansli för byggnads- och reparationsberedskap (BRB-kansli). Kansliet ska organisatoriskt placeras inom Tillväxtverket.

SOFF och Teknikföretagen välkomnar förslaget.

Behov av personalförstärkning

Utredningen föreslår även att regeringen ger Boverket i uppdrag att utreda behovet av personalförstärkning.

SOFF och Teknikföretagen vill påtala att utbildningsbehovet är stort. Redan idag har vi brist på exempelvis elektriker, svetsare och mekaniker och byggkrisen har inte gjort situationen bättre. Beroendet av utländsk arbetskraft är dessutom stor. Utredningsuppdraget bör vara en integrerad del av det större arbetet med att etablera en BRB.

Vi hänvisar i övrigt till Byggföretagens remissvar rörande en bygg- och reparationsberedskap.

Kapitel 6.1 Ett utökat samhällsuppdrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE) att bibehålla förmågan under kris, höjd beredskap och krig

Utredningen föreslår att RISE samhällsuppdrag ska utökas genom att bolaget ska upprätthålla verksamheten inom industriforskning i institutsform, provning och certifiering även under fredstida kriser, höjd beredskap och krig.

SOFF och Teknikföretagen stödjer förslaget att ge RISE ett utökat uppdrag. RISE roll inom industriforskning och deras infrastruktur utgör viktiga parametrar för såväl långsiktig forskning och innovation som för produktionsomställning. Förslaget är en viktig del av författningsberedskapen, men behöver även innehålla möjlighet till dispens från typgodkännande och eventuell annan produktmärkning som kan vara relevant i sammanhanget.

Vi vill dock påtala att provning och certifiering även kan genomföras av företag och ett nytt utökat samhällsuppdrag till RISE får inte riskera att konkurrera ut dessa företag.

Stockholm den 29 oktober 2025.

För föreningarna,

Robert Limmergård
Generalsekreterare
SOFF

Maria Rosendahl
Näringspolitisk chef
Teknikföretagen